

оновлення: 19.12.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2148-19>. (дата звернення: 18.10.2023).

2. Колодін А. І. Пенсійна система Німеччини: корисний досвід для України. URL: <http://sophus.at.ua/publ/>.

3. Ріппа М. Б. Порівняльна характеристика правових систем пенсійного забезпечення і страхування. *Світ фінансів*. 2009. № 2-1. С. 25–27 .

4. Шляхи впровадження накопичувальної пенсійної системи. *Цінні папери*. 2010. № 2. 21 січ. URL: <http://www.securities.org.ua/securitiespaper/review.php?id=596&pub=4391>.

5. Яценко Н., Сколотяний Ю. Пенсійна реформа: що мішає? *Дзеркало тижня*. 2010. № 12. 7 бер. – 2 квіт. URL: <http://www.zn.ua>.

6. Сивокінь П. Що може стати альтернативою пенсійної реформи. *Економічна правда*. 2010. 19 серпня. URL: <http://www.epravda.com.ua/publications/2010/08/19/245478>.

7. Толуб'як В. Світова фінансова криза: виклики та висновки для пенсійних фондів. *Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президентові України*. 2010. № 4. С. 133-140.

8. Global Pension Asset Study 2011. *Towers Watson*. URL: <http://www.towerswatson.com/assets/pdf/3761/Global-Pensions-Asset-Study-2011.pdf>.

9. Рудик В. Розвиток системи пенсійного забезпечення в західноєвропейських країнах. *Економіка України*. 2011. № 10. С. 72-78.

10. Скуратівський В., Линдюк О. Державне регулювання фінансового забезпечення пенсійних систем: досвід країн Європейського Союзу. *Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президентові України*. 2011. № 1. С. 206-217.

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ДО УМОВ ВВЕДЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Богдана ПЕТРУК

здобувач ОС «Магістр» спеціальності

«Фінанси, банківська справа та страхування»

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Павліна ФУГЕЛО

канд. екон. наук, доцент,

асистент кафедри фінансів, банківської справи,

страхування та електронних платіжних систем

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Закупівлі в нашій країні здійснюються відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» № 922 та організовані через електронні майданчики. Через ці майданчики, замовники проводять процедури закупівель, публікують закупівлі та роблять усю інформацію загальнодоступною в системі управління даними про

публічні закупівлі Prozorro. Система Prozorro об'єднує понад 35 000 державних установ та 250 000 підприємств.

Однак із початком війни основні принципи закупівель – максимальна економічна вигода, відкритість, прозорість та чесна конкуренція – були замінені такими критеріями, як своєчасна закупівля необхідних товарів, послуг чи робіт та їх відповідність національним інтересам, безпеці і потребам охорони. Тому, Кабінетом Міністрів України 28 лютого прийнято постанову № 169 «Про здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану».

Щодо правильності прийняття Постанови №169 були дискусії. Проте, з огляду на невідкладність прийняття рішень на початку війни, Постанова №169 дає можливість швидко придбати те, що необхідно під час війни. 19.10.2022 набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» (далі - постанова № 1178, Особливості), прийнята відповідно до пункту 3-7 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон). Причому Закон України "Про публічні закупівлі" залишається чинним та визначає юридичні й економічні принципи проведення закупівель товарів, робіт і послуг для вирішення потреб держави, територіальних громад й об'єднаних територіальних громад.

Ці Особливості містять низку положень, які направлені на оперативне та швидке, ефективне та гнучке забезпечення потреб замовників в умовах воєнного стану шляхом проведення закупівель в прозорий та конкурентний спосіб із використанням механізмів та інструментів закупівель, реалізованих в електронній системі закупівель (далі - ЕСЗ). Основними змінами, які слід врахувати замовникам, є:

1. Порогові межі для проведення відкритих торгів встановлені наступним чином:

- для товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту), вартість яких становить або перевищує 100 тисяч гривень;
- для послуг з поточного ремонту, вартість яких становить або `undefined` перевищує 200 тисяч гривень;
- для робіт, вартість яких становить або перевищує 1,5 мільйона гривень.

Замовники, у тому числі централізовані закупівельні організації, здійснюють такі закупівлі шляхом застосування відкритих торгів у порядку, визначеному цими особливостями, та/або шляхом використання електронного каталогу для закупівлі товару. При цьому замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури закупівлі відкриті торги/використання електронного каталогу (у разі закупівлі товару), визначеної цими особливостями.

Якщо вартість закупівлі є меншою зазначених порогів, замовники можуть використовувати ЕСЗ відповідно до умов, визначених адміністратором

електронної системи закупівель, у тому числі електронний каталог для закупівлі товарів або шляхом укладання прямих договорів з обов'язковим звітуванням в ЕСЗ про їх укладення.

2. Зменшення строків проведення відкритих торгів та оскарження. Так, з урахуванням передбачених особливостей строк проведення відкритих торгів орієнтовно може становити 20 днів. При цьому строк розгляду скарги органом оскарження становить сім робочих днів з дати прийняття скарги до розгляду який може бути аргументовано продовжено органом оскарження до 12 робочих днів.

3. Особливостями передбачено можливість здійснення закупівлі товарів з використанням електронного каталогу без обмеження граничних вартісних значень. Використання електронного каталогу є також альтернативою відкритим торгам. У разі здійснення закупівлі товару, вартість якого становить або перевищує 100 тис. гривень, з використанням електронного каталогу, замовник здійснює відбір постачальника шляхом запиту ціни пропозицій постачальників.

4. Закупівля здійснюється замовником на підставі наявної потреби у її здійсненні або у разі необхідності планової потреби наступного року (планових потреб наступних періодів). Запланована закупівля включається до річного плану закупівель. Якщо у замовника виникла додаткова потреба (яку замовник не міг передбачити на момент здійснення закупівлі за тотожним предметом закупівлі) у здійсненні закупівлі за предметом закупівлі, закупівля за яким ним вже була здійснена в поточному році, очікувана вартість такого предмета закупівлі не додається до очікуваної вартості тотожного предмета закупівлі (тотожних предметів закупівель), закупівля яких була здійснена; замовник обирає вид закупівлі такого предмета закупівлі з урахуванням вартісних меж, визначених цими особливостями.

5. Передбачена можливість подавати тендерну пропозицію у відкритих торгах з ціною, що перевищує очікувану вартість предмета закупівлі, визначену замовником в оголошенні про проведення відкритих торгів за умови, що таке право і відповідний відсоток перевищення встановлені замовником.

6. Особливостями встановлено широкий перелік випадків, коли придбання замовником товарів, робіт і послуг може здійснюватися без застосування ЕСЗ, шляхом укладання прямих договорів, з подальшим розміщенням в ЕСЗ відповідних звітів про такі договори, а також інформації про внесення змін до договорів. Це стосується випадків, передбачених Законом для застосування переговорної процедури закупівлі, а також окремих закупівель для забезпечення невідкладних потреб, таких як заходів із мобілізації та цивільного захисту, будівництва, реконструкції, капітального ремонту та облаштування місць проживання внутрішньо переміщених та евакуйованих осіб, будівництва, реконструкції, капітального ремонту та облаштування захисних споруд цивільного захисту, у тому числі подвійного призначення, найпростіших споруд, укриттів, для забезпечення функціонування об'єктів критичної інфраструктури тощо. Також до виключень віднесено закупівлі, інформація щодо яких належить до інформації з обмеженим доступом або її розголошення під час дії правового режиму воєнного стану може нести загрозу національній безпеці та/або

громадській безпеці і порядку, а також якщо замовник перебуває в районі проведення воєнних (бойових) дій на момент прийняття рішення про здійснення закупівлі або її здійснення тощо.

7. Передбачено перелік випадків зміни істотних умов договору, у тому числі надано право змінювати ціну за одиницю товару у договорі про закупівлю пропорційно коливанню ціни такого товару на ринку за умови документального підтвердження такого коливання тощо.

8. Розширено механізм застосування можливості усунення невідповідностей учасником процедури закупівлі, виявлених замовником під час розгляду тендерної пропозиції.

9. У разі закупівлі товару замовнику надано право самостійно визначати необхідність встановлювати до учасника процедури закупівлі кваліфікаційні критерії, визначені статтею 16 Закону.

10. Передбачена можливість за рішенням замовника його відокремленим підрозділам здійснювати закупівлю самостійно для задоволення потреб такого підрозділу. У такому випадку предмет закупівлі визначається замовником окремо для відокремленого підрозділу. Інформація про потребу в закупівлі, що повинна бути здійснена відокремленим підрозділом, вноситься до річного плану замовника.

Установлено також, що замовникам забороняється здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг у юридичних осіб — резидентів Російської Федерації/Республіки Білорусь державної форми власності, юридичних осіб, створених та/або зареєстрованих відповідно до законодавства Російської Федерації/Республіки Білорусь, та юридичних осіб, кінцевими бенефіціарними власниками (власниками) яких є резиденти Російської Федерації/Республіки Білорусь, та/або у фізичних осіб (фізичних осіб-підприємців) — резидентів Російської Федерації/Республіки Білорусь, а також публічні закупівлі в інших суб'єктів господарювання, що здійснюють продаж товарів, робіт і послуг походженням з Російської Федерації/Республіки Білорусь, за винятком товарів, робіт і послуг, необхідних для ремонту та обслуговування товарів, придбаних до набрання чинності цією постановою. При цьому Особливостями передбачено обов'язок замовника відхилити тендерні пропозиції таких учасників.

Водночас, згідно з абзацом третім пункту 2 постанови № 1178 закупівлі товарів, робіт послуг, що розпочаті до набрання цією постановою чинності, завершуються у порядку, що діяв до набрання цією постановою чинності.

Відповідно до абзацу другого пункту 2 постанови № 1178 звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 169 “Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану”, а також договір про закупівлю, всі додатки та зміни до нього після його укладення оприлюднюються замовником протягом 90 днів з дня припинення скасування правового режиму воєнного стану в Україні, якщо замовником не оприлюднено такий звіт, договір про закупівлю, всі додатки та зміни до нього після його укладення до набрання цією постановою чинності.

Отже, дані зміни можуть бути спрямовані на полегшення та прискорення процесу закупівель у військових умовах, а також дотримання максимально економічної вигоди, відкритості, прозорості та чесної конкуренції.

Список використаних джерела

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>

2. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування: Постанова від 12.10.2022 № 1178. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-п#Text>

3. Закупівлі під час воєнного стану: регулювання та процедури: веб-сайт. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/antimonopolne-konkurentne-pravo/zakupivli-pid-chas-voennogo-stanu-regulyuvannya-ta-proceduri.html>

4. Щодо внесення змін до особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування: веб-сайт. URL: <https://infobox.prozorro.org/articles/shchodo-vnesennya-zmin-do-osoblivostey-zdiysnennya-publichnih-zakupivel-na-period-diji-pravovogo-rezhimu-voennogo-stanu-ta-protyagom-90-dniv-z-dnya-yogo-pripinennya-abo-skasuvannya-4>

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ

Світлана САВІЦЬКА

*канд. екон. наук, доцент, асистент кафедри обліку, оподаткування та технологій електронного бізнесу,
ЗВО «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський*

Військове вторгнення російської федерації на територію України та проведення бойових дій завдали значного удару українській економіці, що безумовно відобразилося на інвестиційній діяльності.

Тому на сьогоднішній день для України важливо розробити правильну стратегію залучення інвестиційного капіталу. В цілому, для залучення державою іноземних інвестицій необхідно, щоб потенційна прибутковість інвестицій для іноземного інвестора була вищою в Україні ніж в його державі за умов здійснення таким інвестором внутрішніх інвестицій у економіку власної країни. Фактично визначається, що інвестиційна привабливість розглядається впливом таких фак-торів, як наявність пільгових умов ведення бізнесу для іноземних інвесторів, стабільність політико-економічного стану держави та експортний потенціал у галузі інвестування.